

ARADI KÖZLÖNY.

Politikai, társadalmi és közgazdasági napi lap.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is. Előfizetési árak: Helyben hához hordva. Egész évre 12 frt. Fél évre 6 frt. Negyedévre 3 frt. Egy órára 1 frt. Vidékre postán küldve: Egész évre 14 frt — kr. Fél évre 7 frt — kr. Negyedévre 3 frt 50 kr. Egy órára 1 frt 20 kr. Hirdetések helyben fizetendők. Százaléket nem adunk.

Szerkesztőség: Kazinczy-utca 1. szám, földszint balra. Bérmentellen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk. Kiadói hivatal: Petőfi-utca 1. sz. (Ungerleider Albert könyvnyomdájában.) Hirdetések díjszába szerint. Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasárnaputáni szám 3 kr.

Vilmos császár halála

Arad, márczius 11. A nagy haláleset egyik legfontosabb epizódjáról, a Vilmos császár és Vilmos herceg között lefolyt utolsó beszélgetésről a legkülönbözőbb verziók keringenek. Megerősítik ama hírt, hogy a haldokló császárnak szándékában állott a hercegnek főbb vonásokban politikai végrendeletét tollba mondani. E szándékára vall az, hogy a császár, mikor kissé jobban érezte magát és Vilmos herceggel beszélgetett, hirtelen félbeszakította a beszélgetést és azt kívánta a hercegtől, hogy tintát s tollat vegyen elős a mit mondani fog, írja le. Ez meg is történt. A herceg kis asztalkát hozatott az ágy mellé s a mit a császár mondott, papírra tette. A császár nem volt teljesen eszméletlenül, de azért megmaradt szándéka mellett, hogy a herceggel Németország jövőjét megbeszélje, habár közbe-közbe képzelte más-más tárgyra csapott. A császár először is a hadseregéről beszélt. Minthogy Vilmos herceg nem rég dandár tábornokká nevezett ki, a császár egy-két tanulságos utmutatást adott neki a daudárgyakorlatokról: e közben megemlítette, hogy ő volt az, ki az új katonai rendszert Poroszországba behozta és büszke arra, hogy azt a többi államok, nevezetesen Franciaország is utánozták. E felől a miután képeleto sok mindentel járt és összefüggés nélküli szavakat mondogatott, visszatért újra Franciaországra és a többi-szomszédokra. Az is bizonyos, hogy Oroszország iránti rokonszűnést is felemlítette, de ezzel összefüggésben Ausztriáról ugy emlékezett meg, mint a melynek barátságát nem akarja Oroszország kedvéért feláldozni.

hogy Frigyes császárnak a szövetség-tanács tisztelletes részvete fejezték ki. Vilmos császár holttestét a halottas szobában meghagyják, ama megtartandó gyászisteni tisztelettel, melyen részt fognak venni a jelen levő összes fejedelmi személységek kíséreteikkel, nemkülönben a birodalmi kancellár, Moltke tábornagy, a királyi ház minisztere és a főbb rangu udvari méltóságok. Vilmos császárnak a halalos ágyon készen kóperél. Werner Antal akadémiai igazgató ezeket beszélte: Tegnap reggel 8 órakor Werner igazgatót egy testőrségi oszondó legmagasabb parancsra a császári palotába hitta. Midőn 9-kor odaérkezett, a császár már meg volt halva. A badeni nagyherceg, a ki a svéd trónörökös és trónörökösével a halotti szobában volt, odavezette Wernert a császár ágyához, hogy rajzolja le utóljára. A császár félig ülő helyzetben feküdt az egyszerű tábori ágyon, csak könnyű takaróval befedve s fehér zekébe öltözve, mely alól sötétvörös alsónagy volt a nyakon és a mellen kissé látható. Arczat csöndes béke hatotta át, mintha éppen elaludt volna. A lámpa jobb oldalról világította meg fejt, míg a bágyat reggeli fény épp előlől árasztotta el arczát sápadt sugarával. Míg Werner rajzolt, addig ősz haju tábornokok térdeltek az ágy mellé és csókolgatták a császár kezét. A cselédet is behoszátták. Ezek hangosan zokogva álltak a halott körül. Lassankint megtelt az egyszerű szűk szoba tisztekekkel. Vilmos trónörökös neje friss virágokkal, fehér rózsákkal telt kosarat küldött, azzal a parancsal, hogy Werner azzal díszítse a halottas ágyat. A festő három rózsát tett a császár kezébe és gyöngyvirágokkal hintette tele az ágyat. A domban felállítandó ravatal megtelítéséhez a belpúti jegyekért valóságos küzdelmet folytatnak s a földvastermi hivatal, a nagy tolongás következtében, kénytelenek voltak bezárni. A királyi palota előtt nagy katonai jelenet folyt le, a melynyel az ezredek, zászlókkal együtt eskütelre vonultak fel s annak megtörténte után ismét visszatértek. E jelenet közben a német katonai élet egész szingzardagsága szembe tűnt. Bismarckot, ki a királyi palotába ment, hogy a badeni nagyhercegnőnek a lefolyt tanácskozások felől jelentést tegyen, viharos üdvözlőkiáltásokkal fogadták. A kancellár alakja némileg meggönyvedt. Az utóbbi napok benyomásai és erőteljes férfi felett sem multak elnyomatalanul.

felbontatlanul a táviratot és zokogni kezdett. Csak hosszabb idő mulva határozta el magát arra, hogy a táviratot felbontsa. Viktoria császárné szintén odajött és a távirat tudomásul vétele után szintén elkezdett sírni, mire a császári pár visszavonult s a pa folyamán többé nem mutatkozott. A san-remói syndako kiáltványt intézett a polgárokhöz, melyben tudatja a gyászhirot s meleg, nemes szavakkal emlékszik meg vendégük, Frigyes császár iránt érzett részvétükről. A német gyarmat tervezett timentését kérték elhagyni. Az új német császár és Umberto olasz király találkozásáról, egy táviratunk tegnap röviden már megemlékezett. Erre vonatkozólag még azt jelenti, hogy Frigyes császár és az olasz király mintegy 10 percig voltak együtt. A német császár apró papírszeleteket használt, melyeken élénk szavakba foglalva leirta barátságos hajlamait a királyi család és Olaszország iránt. Ezután Crispi miniszterelnök, a király kísérete, a német konsulok és Arnim gróf tisztelegtek a császárnál, ki a többi jelenlevőt az ablakon át üdvözölte. A császári vonata 1 órakor folytatta útját. A császári pár az utolsó percig barátságosan köszöntögetett. Az orosz udvar és a hadsereg gyászja. — Pétervár, márcz. 11 (Az „Aradi Közlöny“ ered. táv.) Az elhunyt császárt öt heti udvari gyász rendeltetett el. A cári rendelet parancsolja, hogy az egész orosz hadsereg 4 heti, a Vilmos nevét viselő ezred 5 heti gyászt öltsön. A temetés napján az egész hadsereg gyászojlon.

linben tegnap történt elhunytá folytán a nagy férfinak meg nem adnám a tisztelet adóját. (Általános helyeslés.) Magyarország mindenkör elismeréssel adozott azoknak, a kik a polgári s katonai erények kiváló példái szolgálattaják; a magyar képviselőház pedig mindig kifejezést szokott adni annak, a mi az ország érzelmeit mélyen érinti s azoknak megfelel. Meggyőződésem, hogy az egész ház érzelmei ízezem ki akkor, a midőn Vilmos császár és porosz király ő felségének — legkedvesebb unuk szeretett királyunk ő felsége benső barátjának — az osztrák-magyar monarchia szövetségeseinek elhunytá alkalmából a ház mélyen érzett fájdalom részvétének adok kifejezést. (Általános helyeslés.) T. ház! Ezen az egész világot mélyen megrendítő nagy csapás folytán, azt hiszom méltóztatik a ház belegyezni abba, hogy ma más tárggyal ne foglalkozék a ház, hanem a mai ülés napirendje a hétfői ülés napirendjére tétezzék át. (Általános helyeslés.) E szerint a legközelebbi ülése ideje s napirendje meg lévén állapítva, az ülést bezárom. (Helyeslés.) Legújabb posta. — Az elhalt császár és Oroszország. Berlinből stürgnyzik: Azt a nyilatkozatot, melyet a császár Oroszországról tett, nem Vilmos herceghez, hanem Bismarck herceghez tette, a kit Vilmos hercegnek nézett. Többek közt azt mondta a császár: „Az orosz csárral meglehetősen kíméletesen járj el, ez csak nekünk fog hasznunkra válni.“ Később Bismarck hercegnek a vállára tette a kezét, s így szólt: „Ézt jól végezted.“ Arad-békés-és csanádmegeyi regalebélők kérvénye. (A képviselőházhoz.) Az arad-, békés-és csanádmegeyi regalebélők általunk jelzett értekezletének határozatáról a következő felirat intéztetett a képviselőházhoz: Mélyentiszelt képviselőház: Az 1884. évi XXI törvényzikk behozatala óta a hazai szesz ipar fontos lényeges változásokon ment keresztül, melyek nem csak ezen annyira jelentékeny iparág államháztartásának részének, hanem azonkívül az államháztartásnak ezen oszlopát befolyó jövedelmét évről-évre csökkentették. Azon nagy előny, mely a hivatkozott törvényben a mezőgazdasági szeszöldék számára biztosított, sikeres eredményt csak a velünk törvénykönyvünkben élő osztr. magy. monarchia másik felénél idézett elő és az ottan túlsúlyban levő mezőgazdasági szeszöldék fejlődése által előidéztett túltermelésnek sokára zsibbasztólag hatott eddig virágzó szeszgyári nagyiparunkra és amíg ezen törvény életbeléptetéséig az osztrák állam felterületén fogyasztott szesz mennyiség legjelentékenyebb részét Magyarországból szállították, már most az arany majdnem teljesen megtörtült és minden körülmény közt Az emberek aggodalommal várják-le-sik a híreket, hisz annyi meglepetésben részestültünk utóbbi időben, hogy nem lehet tudni mit hoz a jövő. Szinte szemünk előtt készül a történelem, melynek nem tudásért fiaink s unokáink szekundát kapnak majd az iskolában. Mikor még mi tanultuk a történelem változatos eseményeit, sokba tamáskodtunk — ha megtanultuk is. Mesének az író fantáziájának hittünk sok dolgot. Sokat nagyított, sokat meg kicsinyített üvegen nézhetek az emberek, gondoltuk: S ime ma lát-hatjuk, hogy a nagy nyilvánosságban ép úgy történnek az események, mint századokkal előbb. Pedig a távirda és vasút elenyészelt távolságot. Az öreg császár 8 óra 27 perczkor meghal, Bécsben 9 óra 15 perczkor, Budapestben 16 perczcel később már tudják. Lapok küllön kiadást adnak már 10 óra 45 perczkor. S mi! Pedig nem vagyunk valami közel Berlinhez. 10 óra 45 perczkor már ide érkezik villámszárnnyakon a Hiohbir és 11 óra 20 perczkor az „Aradi Közlöny“ küllön kiadása megjelen. Tíz-tizenöt perczcel később lapárszámunk készek s azóta Aradon csak Vilmos császár haláláról beszélnek. De azért valahogy nem szabad volt ujságot írnie hirt, mert annyira elterjedt egy félóra alatt, hogy biztosan kinevetta volna a sarki hordár is az embert, ha a császár halálhíret újságotla volna.

fűgővé tette a magyarországi szesz árát az osztrák részen előállított szesz árképződését meghatározó termelési költségek nagyságától, mely az ottani mezőgazdasági szeszgyárakban hektoliterenként 5-6 frttal kisebb volt mint a hazai nagy iparvállalatokban termelt szesznek előállítás költsége ugy, hogy utóbbi csak veszteséggel volt piacra hozható. Ily körülmények közt minden a hazai érdeket szem előtt tartó polgárnak örömmel kell azon törvényjavaslatot áldvoznia, mely az újabb szeszadó behozatala tárgyában a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszter ur által a törvényhozás színe elé vitetett, mert bizony várható, hogy ez által különösen, ha e törvényből néhány alább érintendő változás elhatározatni fog, bizonyára ismét vissza fogják helyezni hazai szesziparunkat azon polczra, melyet ezen iparág nemzetgazdasági és pénzügyi fontosságánál fogva méltán megérdemelt. Ha tisztelettel alulítottak, mint Arad-, Békés- és Csanádmegeyi egyesült regalebélői min-lazonáltal a benyújtott törvényjavaslatot en bloc elfogadását még sem óhajtják, sőt attól épenséggel rettegnek: akkor ez sem hazafiatlan gondolkodás mólnak sem egyedül önző feltölgásnek nem tulajdonítható, hanem azon körülménynek, hogy alulították e törvény azonnali változatlan behozatala által saját és családjuk létét, eddigi keresetük alapját megingatva látják, míg néhány alább indítványozandó törvényintézkedések behozatala által az őket sújtani készülő baj elhárítható lenne, még pedig olyképp, hogy ez által az általános nemzetgazdasági és államháztartási érdekek nemcsak nem szenvednének sérelmet, hanem az utóbbiak még nagy mérvben elő is mozdítottának. Az 1884. évi XXI. t. cz. behozatala után a szesz áraban beállott hanyatlás tisztelettel alulítottak üzletére nézve előnyös benyomással bírt, mert a pálnika árának le-szállítása nemcsak nagyobbította ennek fogyasztását, hanem azonkívül lehetővé tette, hogy a regaletulajdonos vagy bérlo a fogyasztók jelentéktelen megterhelése mellett is árukat nagyobb nyereséggel eladhasák. Ezen körülménynek egyenes és természetesen kifolyománya az volt, hogy az italmé-ési jog gyakorlása jó nyeresémmel ke-szegető vállalkozásnak lett tekintve és így ezen jog értéke tetemesen növekedvén: e elfogás abban nyilvánult, hogy a regale bérletek bérbe vétele küllön minden egyes helyen nagy versengés támadt, mely az addig fűzneti szokott bérösszegek tetemes több helyen 50-100 százaléki terjedő felemelésére vezetett. Ezen versengés ismét azon eredményt hozta létre, hogy a regale-bérloek meglevő szerződéseiket buknet felajánlott bér felemelések és egyéb áldozatok árán meghosszabbítani vagy pedig újabb szerződéseiket hosszú évekre megkötni igyekeztek, hogy így a versenye általi kizorítás veszélyeinek köztve ne legyenek. Ily viszonyok közt talált bennünket a sző-nyegen forgó törvényjavaslat, melynek behozatala által vállalkozásaink és üzleteink biztos, ki nem kerülhető vesztesésségek vol-nának kitéve, hogy legjobbj akarattunk mellett sem lennénk képesek a szerződésekben elváltat bérletelési kötelezettségeinknek előreláthatólag megtelelni. De kétségtelen az is, hogy nemcsak mi szenvednénk veszteséget, hanem tekintettel A történelem szemünk előtt készül s saját zseméinknek szinte nem akarunk hinni. Furesa ez a kaleidoskop. Mennyi minden történt husz év alatt, csak mennyi tíz év alatt körülöttünk. Hátha még vagy ötven esztendő akurunk áttekinteni. Előre tekinteni pedig egy évvel sem merünk — hisz látjuk, hogy azok a kombi-nációk, mig a szerkesztőségi irodák avagy a kávéházak nagy asztalain készülnek — szappan buborékok. Múlható is ezeket a kombinációkat ovaani, annyiféle színtű a hány újság, ember. De az újságoknak legalább kelettek van, megveszi őket a hirszonjas közönség. Az embernek azonban már nincs oly nagy-értéke, mert háborura gondolnak s ilyenkor lassan cselekszik Hymen s így tovább. Ilyen időben kedve volna az embernek ujságírónak lenni, mert minden újságot előbb tud s huszonnyévi órával előbb él. S aztán az események enropant boszút is állhat, mint az aradi képes lap, a melyik akkor, midőn az öreg német császár lehunytja örökre szempilláit, a — p á p a arczképét hozza. Welche Wendung durch Gottes Flugung! A történelem nagy hetében, mikor az emberek, s nemzetek gondterhes jövő első felvonása előtt vannak. Vajon mi lesz, vigjáték-e vagy tragédia? S—r.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája.

(Márczius 12.) A történelem hete. — Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. — A most lefolyt hét a történelemé volt. A gyarló ember szinte megdöbben a szeméi előtt olyan nagy események rohamosságától. Egyik izgalomból a másikba jut az ember. Nem is csoda, ha idagesek vagyunk. Modern kor betegei. Hazánk nagy fiai közül gyors egymásutánban hunyt el kettő. Egyik felett alig domborult a sirhalom, már a másiknak kellett sirt ásnunk. S alig fogyott el a részvétő ember könnyűje, már ismét sirhat. nékja támad, mert esőtörtökön a nagy német császár is meghalt. Welche Wendung, durch Gottes Flugung, amint Vilmos császár mondotta. Mindnyájan San-Remo felé nézünk és onnan várjuk a szomorú, de mégis várt hírt, hogy a német trón örököse, most már császára — még órákat, napokat él. S ime az alattomos, ravasz halál hátha fog bennünket s mig az enyhe déli égalj felé fordulunk — észak felől kopog, remeg a táviró, hogy a halhatatlan hírt császár kilencvenegy éves korának évfordulója előtt őseihez tért. Utóljára ezt is vártuk. Kilencvenegy éves

kornak minden napja a Mindenható egy-egy ajándéka, a mint Kossuth mondá. De a jó „olle Villem“—ről már annyiszor járt halálának híre, hogy egészen biztunk közmondásunk erejében: hosszú életet él az, kinek kora halál híre támad. Főleg ha eszünkbe jut Csanád bátyánk. A nagy Kaszásnak mindegy. Szinte kicsufolja az embert megjelenésének időpontjáról. Most is furesa időben jött, de mégis a természet rendje szerint. Az apa ne lássa fia halálát, elviszi előbb tehát ezt. És a jövendő német diákokat megboszantja azzal, hogy az uralkodók sorrendjét egy névvel, a halálrévén álló új császárával megtoldja. Ez a halál „legitim“ politikája, ne legyen hézag apa, fu és unoka között. S nem is lesz. A babonás emberek találhatnak ebben valamit s a kis lutriban a „fontos“ számok nem egyszer tétettek meg e napokban, Hátha még hozzávesszük, hogy a császár utolsó éjszélén nagy vihar volt Berlinben, mely a palotán lobogó császári zászló rajját ketté tette s a zászlót leszakította, ugyancsak annak kedvtünk a babonások közé állani. Valóban ballada-tárgy. Elmegy a félholt fu halott apjának, azon tudattal, hogy nemsokára az övére megy el fia, nemzete, a mivel világrészvete. Szivszaggató sors egy szegény emberre is, nemsok egy uralkodóra nézve, kinek baját milliók érzik.

Milliók nemcsak a német nemzetből, de az egész világrészből is. Jellemző az idők folyáság, hogy a magyar nemzet érzülete s felfogása mennyire megváltozott — németek iránt. Sok furesaságot kell megérni az embernek sokszor rövid idő alatt is. Furesának nevezhetjük közéletbeli szóval, de nem. ha az események fejlődését vesszük szemügyre. A vetékelő Ausztria, a háhoruskodó Ausztria, tíz év alatt kibékült vetélytársával s legyőzőjével s ma a legjobb barátja, a magyarokkal együtt. Így tanulják az emberek is megismerni egymást a harcban s lesznek az ellenfelekből jó barátok. Ma pedig igazán nem tudjuk, mikor lesz szükségünk egy jó barátára. A nagy kaszás furesa időben jött. Az öreg császár és hű embere Bismarck nem akartak háborút. A kancellár nem akarja öreg császára végső napjait megzavarni. S ime, a mit egyszer Bismarck akar, még a halállal szemben is keresszttl viszi. Eszokról olvad a hó. A jó anyaföld kezd kibujni takarója alól s maholnap csak a hegyesucosok marad négy hónapra havunk. — Ez az idő a háborúnak kezdő szaka s ilyenkor indul a téli álmából felébredt medve zsákmány után. A harzi zaj már nem zárva a császár nyugalmát. Ott nyugzik ő mindörökké a családi sirboltban, az első a Hohenzollern családból való császárak közül.

Milliók nemcsak a német nemzetből, de az egész világrészből is. Jellemző az idők folyáság, hogy a magyar nemzet érzülete s felfogása mennyire megváltozott — németek iránt. Sok furesaságot kell megérni az embernek sokszor rövid idő alatt is. Furesának nevezhetjük közéletbeli szóval, de nem. ha az események fejlődését vesszük szemügyre. A vetékelő Ausztria, a háhoruskodó Ausztria, tíz év alatt kibékült vetélytársával s legyőzőjével s ma a legjobb barátja, a magyarokkal együtt. Így tanulják az emberek is megismerni egymást a harcban s lesznek az ellenfelekből jó barátok. Ma pedig igazán nem tudjuk, mikor lesz szükségünk egy jó barátára. A nagy kaszás furesa időben jött. Az öreg császár és hű embere Bismarck nem akartak háborút. A kancellár nem akarja öreg császára végső napjait megzavarni. S ime, a mit egyszer Bismarck akar, még a halállal szemben is keresszttl viszi. Eszokról olvad a hó. A jó anyaföld kezd kibujni takarója alól s maholnap csak a hegyesucosok marad négy hónapra havunk. — Ez az idő a háborúnak kezdő szaka s ilyenkor indul a téli álmából felébredt medve zsákmány után. A harzi zaj már nem zárva a császár nyugalmát. Ott nyugzik ő mindörökké a családi sirboltban, az első a Hohenzollern családból való császárak közül.

Milliók nemcsak a német nemzetből, de az egész világrészből is. Jellemző az idők folyáság, hogy a magyar nemzet érzülete s felfogása mennyire megváltozott — németek iránt. Sok furesaságot kell megérni az embernek sokszor rövid idő alatt is. Furesának nevezhetjük közéletbeli szóval, de nem. ha az események fejlődését vesszük szemügyre. A vetékelő Ausztria, a háhoruskodó Ausztria, tíz év alatt kibékült vetélytársával s legyőzőjével s ma a legjobb barátja, a magyarokkal együtt. Így tanulják az emberek is megismerni egymást a harcban s lesznek az ellenfelekből jó barátok. Ma pedig igazán nem tudjuk, mikor lesz szükségünk egy jó barátára. A nagy kaszás furesa időben jött. Az öreg császár és hű embere Bismarck nem akartak háborút. A kancellár nem akarja öreg császára végső napjait megzavarni. S ime, a mit egyszer Bismarck akar, még a halállal szemben is keresszttl viszi. Eszokról olvad a hó. A jó anyaföld kezd kibujni takarója alól s maholnap csak a hegyesucosok marad négy hónapra havunk. — Ez az idő a háborúnak kezdő szaka s ilyenkor indul a téli álmából felébredt medve zsákmány után. A harzi zaj már nem zárva a császár nyugalmát. Ott nyugzik ő mindörökké a családi sirboltban, az első a Hohenzollern családból való császárak közül.

arra, hogy ezen veszteségünk nagy részben a fogyasztásban beállandó tetemes apadásnak egyenes kifolymánya lesz: ép ily nagymérvű veszteség fogja az államháztartást is érni. Sőt bizonyosképp vendő, hogy a benyújtott törvényjavaslat változatlan elfogadása és életbe lépése esetében, a mennyiben egyelőre az államháztartás jogállami megváltása nem foganatosítottatik: az ezen törvényhez pénzügyi tekintetben kötött várakozások illusziósoknak bizonyulhatnak be, mert a fogyasztás esőkéncése, nem a mint az a törvényjavaslat indoklásában előlatik 15 százalékot, hanem 30-40 százalékot is tenne ki.

(Vége következik.)

NAPTÁR.

Március 12. Hétfő. Rom cath. naptár: Gergely p. Prot. naptár: Gergely, Görög orosz naptár: (február 29.) Kassz. Nap két óra 20 perc. Nap nyugszik 6 órakor.
— A Kölcsey könyvtár kedden és szombaton délután 3-4 óra péntek délután 11-12 óra közt használható.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Férfes hangverseny. Rendkívül fényes és zajos hatással ment végbe tegnap délután a „Fehér Kereszt” nagyerőműben a polgári iskolai szertitok javára rendezett hangverseny. Arad város előkelő társasága ott volt csaknem teljes számban. Gyönyörű női közönség, a termet zafolóság megfölt hallgatóság cvelete a hangversenyt, melynek minden egyes száma művészi magaslattal állott és egyenkint és együtt oly hatást keltett a melyhez hasonló Aradon alig emlékezzünk. Mielőtt a hangverseny megtartására áttérnénk, még csak a rendezőség részére kívánunk elismeréssel adózni egyrészt a programm ügyes összeállításáért, másrészt fáradságtalan buzgalmaért, melyre a, ha nem is hangzatos, de mindenesetre áldozatot érdemlő ezél érdekében kifejtve, ily szép közönséget vonzottak. A másor első száma Hoffmann „Frithjoff Symfonia”-ja volt. Jakabffy Zoltánné urné és Schönthal Gyula ur játszották négy kézre. Jakabffy urnó ezúttal adta először nevét és tehetségét egy nyilvános hangverseny programjának. És az első nyilvános fellépéséről igazságosabb és megfelelőbb kritikát nem írhatunk, mint ha — bizonyára az egész közönséggel egyetértőleg — sajnálattalunk fejezzük ki, hogy játékában csak most gyönyörködhetünk és egyúttal azon óhajunkat, hogy az első fellépés után mielőbb következzen a második. E fejedelmi izlésű nő játékában is mindjárt a finom, mesteri izlés kap meg. Szabatosan, sok technikával és minden tulzó fogás nélkül játszik. Mellette Schönthal Gyula adta újabb jelét kiváló zenei érzékének és ősmerti művészetének. Ezután énekpíecce következett. Zólyomi Jenő urat ritkán hallotta még az aradi közönség. Pedig az kedves esengésű, szép hang szinte követelt a nyilvánosságot. Rubinstein „Ara” Schuman „Ich grolle nicht” és Franz „Im Herbst” című dalaikat énekelte Schönthal ur zongorakísérete mellett. A szép dalokat szépen énekelte s ez az ő művészetének első sajátsága. Nem a hang tisztasága, ereje lep meg első sorban, de az a végtelenül kedves és kifejezés teli előadás, mely a dalokat interpretálja. Egy Beethoven-féle vonós négyes következett most négy kitűnő hegedűs: Budits Adám, Danes Ferencz, Jánosi Béla dr.

és Raub György által előadva. Kifogástalan öszszjáték, bravour a technikában, ezek tették kimagaslóvá e számot is. Majd megösendült Odry Lehel hatalmas, páratlan barytonja, ez a hang, mely egy országot bilincsel le, és amelynek erőze, rezgése behatol a lélekbe. Gounor „Serenade”-t (Gounod „L'ame d'un ange” volta két szám, melyet előadott, majd a felzúgó és szilmi nem akaró tapsviharra elénekelte Hubay „Mi foly ott a mezőn” című népdalát. Már nem pusztá figyellem, de az áhitat egy nem volt az, melylyel a közönség a világhírű magyar művész dalait hallgatta és ni is nem kritizálni, mint inkább megköszönni vagyunk hivatva az Aradnak ez alkalommal is annyi előzékenységgel nyújtott álvzetet Havas Aranka kisasszony Tompa „Vad rózsza” című költeményét szavalt: el a nála már megszokott kedvességgel és hatással. Raub György Budits Adám zongorakísérete mellett Gottermann „Andante religioso” és Lindner „Intermezzo” című műveit adta elő gordonkáján, melyet most is olyan igazi bravourral és művészettel kezelt, mint mindig. — Egyik fénypontja volt a hangversenynek az utolsó szám. Bethowen C-dur koncertjének Adagioja volt ez. Jakabffy Zoltánné urnó most az ő remek harmonizációját csak ki borongós, sejtelmes szép zenét, melybe a Schönthal által művésziösen játszott zongora hangjai esengtek be, míg a Danes Ferencz hatalmas, erős prímeje mellett Schartner Sándor játszott szépen, és sok művészettel a gordonkát. És most mondjuk el, a mit minden egyes számmal ismételnünk kellett volna, hogy a publikum elragadtatva tapsolt, ujjongott szüntelenül, a mi ennek a hatalmas hangversenynek legigazibb és legesalhatatlanabb kritikája volt.

Jön a jégár. Mint lapunknak Gy. Fehérvárról sürgönyzik, a jégár vasárnap délután 2 órakor megindult. A hatóság részéről minden intézkedés megtéetett.

A „Kölcsey Egyesület” tegnap délelőttre hirdetett rendkívüli közgyűlése, nem jelenvén meg a tagok határozatképes számmal, nem volt megtertarható, s jövő vasárnapra halasztották, a mikor a közgyűlés határozni fog tekintet nélkül a megjelent tagok számára.

Odry Lehel az operaház kitűnő művésze, ki a tegnapi hangversenyen oly elemmentaris hatással és művészettel énekelte, hogy a közönség is elragadtatva kívánta újra és újra hallani, ma ismét hangversenyez a „Fehér Keresztben.”
A hangverseny műsora a következő:
1. Chovna Kálman. Magyar táncok. 4 kézre. Előadják Jakabffy Zoltánné urnó és Schönthal Gyula ur.
2. Massenet. Heródiás operából. Éneki Odry Lehel ur.
3. Magyar népdalok. Előadják Jakabffy Zoltánné urnó, (harmonionon) Danes Ferencz ur (hegedűn).
4. Szavallat. Előadja Havas Aranka kisasszony.
5. Wagner. Bolygó hollandi operából, éneki Odry Lehel ur.
6. Bach. Lieder ohne Worthe. Előadják Jakabffy Zoltánné urnó (harmonionon) Danes Ferencz ur (hegedűn), Schartner Sándor ur (gordonkán), Schönthal Gyula ur (zongorán).

A bizonyára nagy hatású hangversenyre a legmelegebben felhívjuk a közönség figyelmét, mely kétségkívül sietni fog, hogy a művész szép dalaiban újra gyönyörködhessek.
— Az „Aradi első takerékpéntár Igazgatósága” a f. évi március hó 4-én

megtartott közgyűlés által a köz- és jótékony célokra megszavazott összeget következőleg osztotta fel: Az aradi polgári jótékony-egyletnek 200 frt, az aradi kereskedelmi akadémiának 100 frt, az arad városi közűs iskolák szegény tanulóinak 80 frt, az aradi izraelita jótékony-egyletnek 65 frt, az aradi polgári jótékony-egyletnek 60 frt, az aradi kir. főgymnasium szegény tanulók alapjának 50 frt, az aradvárosi vöröskereszt-egyletnek 50 frt, az aradi izraelita jótékony-egyletnek 40 frt, az 1848-9-iki honvédek segély-alapjának 50 frt, az aradi evangélikus iskolának rendelkezésére 40 frt, az aradi kereskedelmi-ifjak betegsegélyző-egyletének 40 frt, az aradvárosi tisztviselők nyugdíj-alapjának 40 frt, az aradvárosi önkéntes tűzoltó-karnak 40 forint, az első aradi önkéntes polgári tűzoltó karnak 40 forint, az aradi ipartestület rendelkezésére 30 frt román iskolai szegény tanulóknak 30 frt, az aradi iparosok első betegsegélyző egyletének 30 frt, az aradi váhaz alapjának 50 frt, az izraelita „Chowra Kadiseha” egyletnek 30 frt, az első aradi betegsegélyző- és temelkezési-egyletnek 25 forint, az aradvárosi szentháromságiszobor javára 30 frt, az aradi zenekedvelők egyesületének 20 frt, az aradi kereskedelmi ifjak egyesületének 20 frt, az aradi „Kölcsey” egyletnek 20 frt, az erdélyi köznevelődési egyletnek 20 forint. Összesen 1200 frt. Ezen közűs czeija, hogy az igazgatóság a lapok utáni ismételt közűzetéttel a részeseiteket terhelni nem kívánja.

Gyilkos férj. Radnáról írják lapunknak, hogy Dehelán Vazul gyoroki lakos a radnai esperesi szék elébe állított feleségét, azért mert ez ott kijelentette, hogy férjéhez visszatérni nem akar, midőn az esperesi lakból kijött, egy késsel halálosan megsebesítette. Az asszony életbenmaradásához nincs remény.

A borosabesi kaszinó-egylet. 1888. évi márcz. 24-én, saját tereiben részben az erdélyi köznevelődési egyesület, részben saját könyvtára javára, Albert Péter aradi első zenekarának közreműködése mellett zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti jegyek ára: család-jegy 3 frt, személy-jegy 2 frt. Kezdeté 8 és fél órakor.

Az aradvárosi új önkéntes tűzoltó-kar tegnap tartotta meg közgyűlését Péterffy Antal elnöklete alatt. Felolvastatták és tudomásul vétetett az évi jelentés, mely konstátálja, hogy az elmúlt évben Aradon 19 tüzeset fordult elő. Ugy szintén tudomásul vétetett az 1887. évi zármérlég és vagyon kimutatás. Ez utóbbi szerint az egyletnek 12016 frt 30 kr. vagyona van, 1888-ra előirányoztatott 1162 frt. a mi 1722 frt 77 kr. bevételben találja fedezetét Zöldy Jenő, ki eddig ideiglenes titkári mőségben működött, ez állásban egyhangulag véglegesített. Több apró folyó ügy elintézése után az ülést véget ért.

Ésküvő. Schwarez Manó aradi államasutói tisztviselő tegnap, vasárnap délután 3 órakor vezette oltárhoz az izr. imaházban valóban szép menyasszonyát, Schweiger Ida kisasszonyt. Az esküvőn szép és nagy közönség jelent meg.

Halálozás. Selusinger Ascher, Arad város egyik legöregebb embere tegnap életének 86-ik évében, hosszas betegség után meghalt. Temetése délután 4 órakor lesz.

Az aradi lövészegylet id. Grünwald Ferencz elnöklete alatt tegnap tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az évi jelentések egyhangulag tudomásul vétetvén, Brunhuber Nándor elhunyt választmányi tag helyére Tonos Ede választott meg. Határozattá emleltetett két indítvány. A Greiner Károlyné, hogy az egylet körűlbelül 1000 frton két szivatytut vásároljon a liget öntözésére és a Nikoltits Péterre, hogy a ligetbe a légszuszvilágítás vezettessék be.

B-csabai iparhatósági biztosnak a lekösztönt Bartók László helyébe Zsilinszky Endre dr. a „Békésmegyei Közlöny” szerkesztője neveztetett ki.

Színház.

— márcz. 11.

Prielle Cornélia utolsó felléptére ma este zsufoalóság megtelt a ház, s a közönség egy első megjelenésekor mint az előadás közben elaraszotta tapsaival a nagy művésznőt, ki a „47-ik czikk” Coráját játszta megrázó erővel és hasonlíthatlan virtuozitással. A közönség szinte alig tudott megvalni Prielle Cornéliától és vissza gondolva a most lezajlott néhány feledhetlen estére, azzal a reménnyel búcsuzik el tőle, hogy a „viziontlátás” nem sokáig várat magára.

Kis Muki jutalomjátéka kedden este lesz a az előjezések javában folynak. Ajánljuk a közönségnek a korai gondoskodást a jeyekről, mert az érdeklődés az előadás iránt rendkívüli nagy.

Az ördög piruláinak színpadi próbái lázas sietésséggel folynak a színházban s a műhelyekben minden erő megfeszítésével készülnek az előadásokra. Diszletek, gépezetek halomszámra készülnek s az egész színházat a pirulák foglalkoztatják. A kiszivárgott hírek szerint az ördög pirulái igazán meglepő látványosságot fognak nyújtani s olyképp kerülnek színpadra, mint vidéken meg sehol sem, midtán az 1885-ben Budapesten Galló által színpadra készített gépezetek és diszletek fognak szerepelni, természetesen ujjakkal kiegészítve és kibővítvé. A darab többször meg egymásután s hogy fennakadás ne álljon be, a főbb szerepek kétszeresen vannak betöltve; így a bohóság isennőjét S o m l ó n é s F r a n k Boriska tenniták be. A többi szerepek közül a zgyógyyszerész Szabó Antal, a patikusinasét Nyilassi játszta. Kivülök az egész személyzet részt vesz az előadásokban. Az „Ördög pirulái” három első előadására előjezhetni a zínházi pentárnál.

A jövő hét műsora. Hétfő, márcz. hó 12-én: „Rip van Winkle” operette 3 felvonásban. Kedd, márcz. hó 13-án Kiss: Mihály jutalomjátékúul bérlétszínletben „Arva pipacs” eredeti népszínmű 3 felvonásban. Szerda, márcz. hó 14-én: „Fernande, vagy a földalati Peris” színmű 4 felvonásban. Csütörtök, márcz. hó 15-en délután 4 órakor félhelyárrakkal: „A király házassodik” eredeti történeti vígjáték 3 felvonásban; esti díszelőadásul: „1848. márczius 15-dike,” írta: Bartók Lajos, ezt követi: „A becsületes” eredeti v. gáték 1 felvonásban, végül „a leánykérő” eredeti népszínmű 1 telv. Péntek, márczius hó 16-án: „A vasgyáros.” Szombat, márczius hó 17-én bérlétszínletben e színpadon először: „Az ördög pirulái,” nagy látványos bohóság, énekekkel, táncokkal 3 felvonásban 15 képben. Arad, 1888. márczius 10-én. Krescsanyi Ignác, színiigazgató.

Magyar Színház Aradvárosi színház
Polyó sz. 168 6 kisbérlet 8 sz
Hétfő, 1888. márczius 12-én:
Rip van Winkle.
Regényes operette 3 felvonásban.
Holnap, kedden,
KIS MIHALY
jutalomjátékúul, bérlétszínletben e színpadon először
Az arva pipacs
Eredeti népszínmű 3 felv. Irta: KIS MIHALY

Szerkesztőtől üzenet.
— Gárdonyi. (Győr.) Olyan tucatszor való kölszere nem szoktunk vállalkozni és így ajánlatát nem fogadjatjuk el. Az „Aradi Közlöny” kizárólag a nekünk írott dolgokat küldi, a ha tudtuk volna, hogy a közűlök tölök más lapnak is be volt küldve, még csak nem is gondoltunk volna a

kölszere, Mindenesetre kellemetlen meglepetés volt reánk nézve, mert nem szoktunk tárcákat kivagdálni, sem pedig egy tuozat vidéki lap számára küldött könyvomatot ezikket nem akceptálunk. Megelőzünk azzal hogy mi írjunk s az „Aradi Közlöny” tárcáit oltózzák ki.

Felelős szerkesztő:
HINDY ARPÁD.

NYILTTÉR. *)

Nyilvános köszönet.

Ha azon súlyos csapás után, mely engem szeretett felejthetetlen ferjem,

HIRSCHMANN JÓZSEF

elhunytával ért, fájdalomhoz még férhet vigasz, ugy azt bizonyára csak a valóban impozáns módon nyilvánult gáltalanosabb részvételben falálom fel. Mélyen meghatóttan mondok tehát köszönetet mindazoknak, kik személyesen vagy írásban fejezték ki részvétüket, egyeseknek ugy mint a testületeknek és hatóságoknak, melyek boldogul ferjem temetésénél jelenléttükkel a végtszítességet kegyeletesen megadták. Öszinte köszönetet mondok az izr. hitközségnek is, a Chewra-Kadischának, az izr. nőegyletnek, az izr. jótékony-egyletnek, az izr. kiházásitó egyletnek, az izr. árvaház-gondnokságának, az izr. tanintézeteknek, az i. aradi betegsegélyző-és temelkezési-egyletnek, az általam leánytanoda gondnokságának, a Fortuna-egyletnek, a tűzoltó egyletnek és mind a többi egylet és intézetnek, melyek felvirágzását bold. ferjem mindenkör annyi szeretettel és odaadással volt kész elősegíteni, és mely testületek és egyletek ezen gyászos alkalommal megbizonyították, hogy velem együtt érezik a veszteség egész súlyát.
Arad, 1888. márcz. 10-én.
Özv. Hirschmann Józsefné.

Hirdetés.

Vagyunk bátrak a t. közönség becses tudomására hozni, hogy raktárunk a tavasi idejyre csodálatos ujdonságokkal van ellátva.

W. BIG P. és C.

os. kir. udvari kalapgyárból a legdivatosabb kalapok és mindentéle női, férfi és gyermek **Karlsbadi cipők,** melyek tartóságúért kezeskedünk, csodálatos olcsó árak mellett, ugy szintén **nyakkendők, felőrneműek, keztük, botok, nap- és esőernyők** és mindentéle női- és férfi divatcikkék.

90 kr. jó minőségű kalapok 90 kr.

Löwy Testvérek

központi árucarnoka Szahadságtér 2). **ARAD** Forray-utca sarkan.

*) E rovatt alatt közűlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsiabadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatba tartja a „fürdés.”
A fürdés, kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsolás (Frotiren) övetkeztében a testnek felbőre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassuk; ezáltal egészségünk biztositatik.
Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk.

Simay István a „Maros”-gőzfürdő tulajdonos

a fürdési díjak oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja. — **Télen át reggel 7 órakor nyitattik a fürdőt.**

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy 70 kr.
10 db. bérlet-jegy 5 frt 70 kr.
Egy deák-jegy 40 kr.

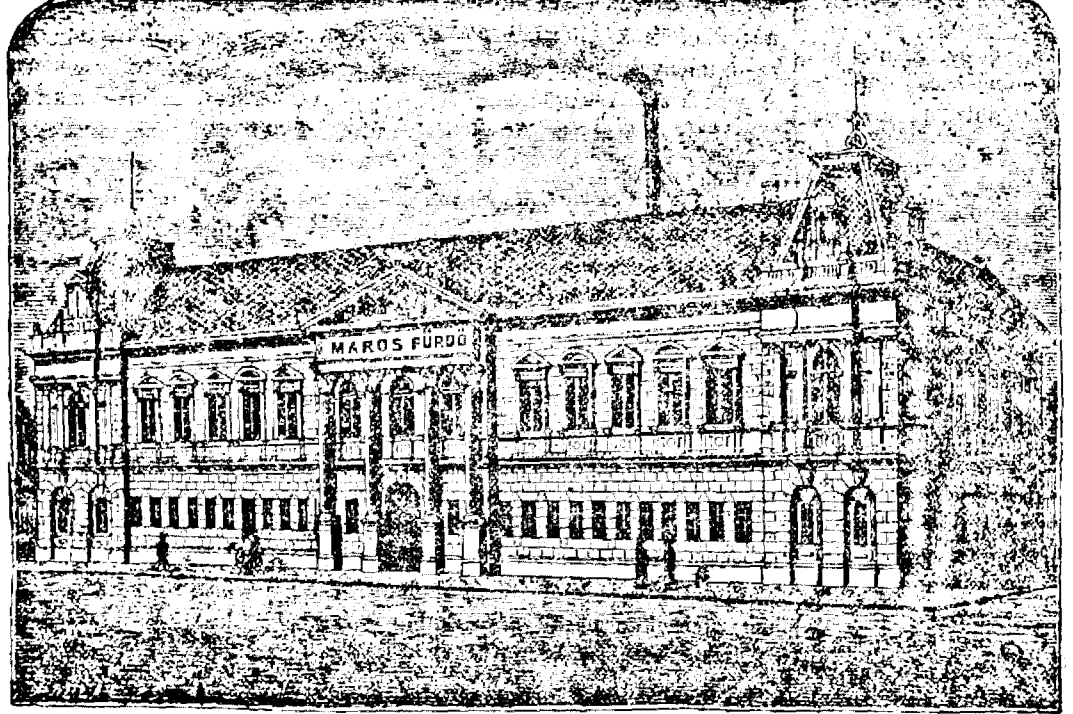
USZODA ZUHANYNYAL

télen át zárva van.

HIDEG GYÓGY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy 50 kr.
15 darab bérlet-jegy 6 frt 75 kr.
30 13 frt 50 kr.
Mossással egy személy 70 kr.

A várőrtömben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgálhatnak.

VAS- és MOOR-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy 1 frt — kr.
10 darab bérlet-jegy 9 frt 50 kr.

MÁRVÁNY-KADFÜRDŐK.

Ruhával 50 kr.
Ruha nélkül 40 kr.
10 darab bérlet-jegy 2 frt 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy 70 kr.
10 db. bérlet-jegy 6 frt 50 kr.

Külön ruha-díjak:

1 lepedő vagy palást 7 kr.
1 törülköző 3 kr.

Pénztárnnyítás: nyáron reggeli 6 órakor, télen reggeli 7 órakor.

SZÜRT M ROS-IVOVIZ eladásra is havi bérlet nyújtatik. Előlegezni a pénztárnál lehet.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.